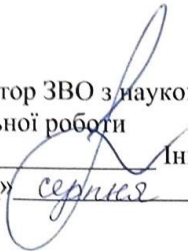

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор ЗВО з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
«29» серпня 2025 року

«ПОГОДЖЕНО»
Завідувачка кафедри українознавства

Галина ВАСИЛЕНКО
«29» серпня 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«РИТОРИКА»

Спеціальність	П10 Соціальна робота та консультування
Освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Освітня програма	«Соціальна робота та консультування», 2025
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	українознавства
Лектор	доцент ЗВО, доцент, канд. філол. наук Врублевська Т. В.
Контактна інформація	<i>ukraine@vntu.edu.ua,</i> <i>вул. Пирогова, 56, (корпус фармацевтичного</i> <i>факультету, бібліотека, 3 поверх)</i>
Укладачі силабусу	доцент ЗВО, доцент, канд. філол. наук Врублевська Т. В.

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Основна
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 17
Курс/семестр	1-й курс (I семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2 кредити ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції – 8 год Практичні заняття – 28 год Самостійна робота – 24 год У цілому: аудиторні заняття – 60%, самостійна позааудиторна робота – 40%.
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання	українська
Форма навчання	очна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма дисципліни «Риторика» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти у медичних закладах вищої освіти України відповідно до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS.

Дисципліна належить до циклу гуманітарної підготовки й спрямована на формування високого рівня культури усного та писемного мовлення студентів, опанування ними ефективних стратегій комунікації у професійному, науковому та публічному середовищах.

Актуальність курсу зумовлена потребою сучасного фахівця володіти риторичною компетенцією, умінням впливати словом; будувати довірливі комунікативні зв'язки, презентувати результати своєї діяльності та ефективно працювати з аудиторією. Для майбутнього психолога вміння донести інформацію до клієнта, колеги чи аудиторії є важливим чинником успішної професійної взаємодії, лідерства та іміджу фахівця.

Предметним напрямом курсу є розвиток комунікативних, аналітичних і презентаційних навичок, необхідних для ефективного публічного виступу, участі в професійних дискусіях, створення промов, звітів, доповідей, аналітичних повідомлень.

Передреквізити. Курс «Риторика» ґрунтується на знаннях, здобутих під час опанування дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Культура мовлення», «Філософія», а також базових знань з етики, логіки та психології спілкування, отриманих під час занять у середній загальноосвітній школі, коледжі.

Під час вивчення дисципліни студенти опираються на знання норм сучасної української літературної мови, засвоюють основи ораторського мистецтва, публічного мовлення, аргументації, невербальної комунікації.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни «Риторика» є формування у студентів цілісної системи знань про закономірності ефективної комунікації, розвиток умінь створювати, аналізувати та виголошувати публічні виступи, налагоджувати зворотний зв'язок з аудиторією, володіти засобами вербального й невербального впливу.

Постреквізити. Опанування риторики є важливою умовою професійного становлення майбутнього фахівця, оскільки ефективно публічне мовлення та культура спілкування є необхідними в будь-якій сфері діяльності. Знання, уміння й навички, які студенти здобувають під час вивчення дисципліни «Риторика», інтегруються з практикою професійної комунікації: участю в дискусіях, веденням ділових переговорів, представленням результатів діяльності, взаємодією з аудиторією та налагодженням конструктивного діалогу. Засвоєний у рамках курсу матеріал формує основу для подальшого розвитку ораторського мистецтва, міжкультурної комунікації, навичок лідерства та ефективної особистісної та публічної взаємодії у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач:

1. Розумітиме основні категорії, поняття та розділи риторики як науки і навчальної дисципліни.
2. Знатиме закономірності та принципи ефективної мовленнєвої діяльності.
3. Розрізнятиме основні роди, види та стилі сучасного красномовства.
5. Використовуватиме основні закони логіки, аргументації та переконливого мовлення.
6. Знатиме етичні та психологічні засади публічного виступу.
7. Створюватиме логічно послідовні, аргументовані й переконливі висловлювання відповідно до мети й ситуації спілкування.
8. Виголошуватиме публічні виступи різних жанрів і стилів.
9. Застосовуватиме риторичні прийоми для встановлення контакту з аудиторією та утримання її уваги.
10. Використовуватиме вербальні й невербальні засоби комунікації для досягнення переконливості мовлення.
11. Аналізуватиме мовлення ораторів із погляду його структури, змісту, логіки та етики.
12. Коригуватиме власне мовлення відповідно до норм літературної мови, риторичної етики та культури спілкування.
13. Застосовуватиме набуті знання у професійній, освітній, науковій і суспільно-комунікативній діяльності.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 «Теоретичні та практичні засади риторики та мистецтва публічного виступу»	1 семестр 60 год/ 2 кредити	Лекції 1–4 Практичні заняття № 1–10 Теми для самостійного опрацювання № 1-9
--	-----------------------------------	--

Дисципліна охоплює 14 тем (4 лекції та 10 практичних занять) одного тематичного модуля, розподілені на два змістові модулі.

Модуль 1. Теоретичні та практичні засади риторики й мистецтва публічного виступу

Змістовий модуль 1. Теорія та структура публічного мовлення

Тема 1. Риторика: види і жанри красномовства.

Тема 2. Риторика як наука і мистецтво

Тема 3. Історичні витоки та розвиток риторики.

Тема 4. Риторика монологу й діалогу: публічний виступ та основи еристики.

Тема 5. Мистецтво публічного виступу. Жанри публічних виступів.

Тема 6. Структура публічного виступу.

Тема 7. Логіко-емоційні засади промови.

Змістовий модуль 2. Практика ораторського мистецтва та комунікативна взаємодія.

Тема 8. Оратор і слухачі: логіка доказу та комунікація у публічному виступі.

Тема 9. Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора.

Тема 10. Культура мовлення та імідж оратора.

Тема 11. Техніка мовлення оратора.

Тема 12. Оратор й аудиторія.

Тема 13. Впевненість у собі: прийоми подолання страху.

Тема 14. Полеміка. Аргументація та маніпуляція.

Лекційний курс спрямований на комплексне осмислення риторики як науки, мистецтва та професійної комунікативної діяльності. У його рамках висвітлюються основні етапи становлення риторики, провідні теоретичні підходи й трансформація риторичних ідей у сучасному суспільстві. Значну увагу приділено видам і жанрам красномовства, їхньому функціональному призначенню та особливостям використання в різних сферах публічної і

професійної комунікації. Розглянуто специфіку монологічного й діалогічного мовлення, закономірності публічного виступу, а також основи еристики як мистецтва аргументованої дискусії та полеміки. Аналізується взаємодія оратора з аудиторією, принципи логічного доведення, переконання й ефективної комунікації з урахуванням психологічних характеристик слухачів. Окремий акцент зроблено на культурі мовлення, дотриманні мовних й етичних норм, а також на формуванні іміджу оратора як важливого складника його професійної успішності.

Практичні заняття спрямовані на формування цілісних умінь усного публічного мовлення та розвиток комунікативної компетентності майбутнього фахівця. У процесі занять студенти оволодівають якостями успішного оратора, навчаються аналізувати аудиторію, вибудовувати контакт із нею, утримувати її увагу та адаптувати зміст і форму виступу до конкретної ситуації спілкування. Значна увага приділяється опрацюванню вербальних і невербальних засобів комунікації (інтонації, темпу мовлення, пауз, жестів, міміки), розвитку виразності та образності мовлення, а також технікам подолання психологічного напруження та страху публічного виступу. Окреме заняття присвячено оволодінню навичками конструктивної полеміки: добору й обґрунтуванню аргументів, прогнозуванню можливих заперечень, побудові контраргументації та дотриманню принципів етичного спілкування. Під час заняття студенти тренуються вести бесіди з клієнтами, створювати та виголошувати виступи різних жанрів, проводити дискусії, брати участь у рольових комунікаційних ситуаціях і здійснювати аналіз риторичних помилок.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовку публічних виступів, опрацювання наукової літератури. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на підсумковому занятті з дисципліни.

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Риторика» не передбачена.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи (теми доповідей та повідомлень) опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра українознавства / Студенту/ Очна форма навчання Соціальна робота /1 курс/Риторика за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, самостійна робота, груповий контроль, самоконтроль, взаємоконтроль.
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Згідно з положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести.

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)

Поточний контроль	За чотирибальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік	Оцінка з дисципліни здобувача складається з суми балів поточного контролю, які переводяться у бали згідно з

	єдиною універсальною шкалою перерахунку традиційних оцінок з 5-бальної системи у рейтингові бали (200 балів). (див. Шкалу оцінювання)
--	---

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,99	B	
160-169,99	C	
141-159,99	D	
122-140,99	E	
0-121,99	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану допомогу викладача під час вивчення дисципліни. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен вчасно приходити на лекційні і практичні заняття, теоретично підготовленим згідно з темою.

На заняття слід приходити без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен дотримуватися загальних правил дрескоду.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час демонстрування презентацій або доповідей чи повідомлень.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). У разі порушення норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства#) черговому викладачеві. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на запитання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно з Положенням про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та відпрацювань під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

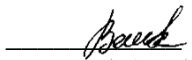
1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства/ Студенту). Консультації проводяться один раз на тиждень згідно з графіком консультацій.

2. Розклад та розподіл груп по викладачах опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра _ українознавства / Студенту).

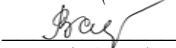
Силабус з дисципліни «Риторика» обговорено та затверджено на засіданні кафедри українознавства (протокол № 1, від «29» серпня 2025 року).

Відповідальна за курс

(підпис)

Тетяна ВРУБЛЕВСЬКА

Завідувач кафедри

(підпис)

Галина ВАСИЛЕНКО